

Granskning av föreningsbidrag

Revisionsrapport
Nässjö kommun

KPMG AB
2024-10-21
Antal sidor: 21

Nässjö kommun
Granskning av föreningsbidrag

2024-10-21

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	7
3	Resultat av granskningen	8
3.1	Styrdokument	8
3.2	Ansökningsprocess	11
3.3	Beslutsprocess	12
3.4	Uppföljning och kontroll	14
3.5	Stickprovskontroll	16
4	Samlad bedömning och rekommendationer	21

1 Sammanfattning

KPMG har av Nässjö kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kultur- och fritidsnämndens styrning och uppföljning av avtal med och bidrag till föreningslivet.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kultur- och fritidsnämnden har en tillfredsställande styrning av föreningsbidrag utifrån tillgänglighet och användning, samt en tillräcklig uppföljning av beviljade föreningsbidrag. Granskningen har även syftat till att bedöma om nämnden har tillräckliga rutiner för utbetalning av föreningsbidrag.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kultur- och fritidsnämnden i allt väsentligt har en tillfredsställande styrning av föreningsbidrag utifrån tillgänglighet och användning.

Vår samlade bedömning är vidare att kultur- och fritidsnämnden inte har en tillräcklig uppföljning av beviljade föreningsbidrag och inte har tillräckliga rutiner för utbetalning av föreningsbidrag.

Vi bedömer att det finns ett tydligt engagemang samt vilja till ett förbättringsarbete hos intervjuade tjänstepersoner, vad avser arbetet med föreningsbidrag, vilket bedöms som positivt.

Granskningen visar att kommunfullmäktige har beslutat om allmänna bestämmelser och generella regler för föreningsbidrag. Kultur- och fritidsnämnden har utifrån dessa inrättat åtta bidragstyper med specifika kriterier för varje bidrag och information om vilka underlag som krävs vid ansökan. Föreningar får på ett antal olika sätt information, stöd och vägledning kring ansökningsprocessen, vilka bidrag som finns att söka och vad som krävs för dessa.

Vidare visar granskningen att den verkliga fördelningen av vilka föreningsbidrag som beslutas av nämnd respektive genom delegerad beslutanderätt, inte helt följer nämndens delegationsordning. Skriftliga beslut om föreningsbidrag brister genom att de inte innehåller någon motivering i enlighet med förvaltningslagens krav. Utbetalade föreningsbidrag följs i viss utsträckning upp av förvaltningen, men inte på ett systematiskt sätt.

Stickprovskontroller av beviljade föreningsbidrag visar att kommunens allmänna villkor och generella regler inte tillämpas i sin helhet vid beslut om föreningsbidrag. Kontrollen visar vidare att det finns brister i tillämpningen av de bidragsspecifika regler och villkor som kultur- och fritidsnämnden antagit.

Revisionsfråga	Bedömning
Har kultur- och fritidsnämnden fastställt styrande dokument för föreningsbidrag?	Ja
Till revisionsfrågan hör följande underfrågor:	
- Ska det enligt styrdokumentet ingå vissa underlag för att en förening ska beviljas bidrag?	

<ul style="list-style-type: none"> - Finns det fastställda kriterium för att bevilja föreningsbidrag? 	
<p>Har kultur- och fritidsnämnden säkerställt en ändamålsenlig ansökningsprocess avseende föreningsbidrag?</p> <p>Till revisionsfrågan hör följande underfrågor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ges stöd och vägledning till de föreningar som önskar söka bidrag? Informeras föreningar om möjligheten att ansöka om bidrag? - Finns det information om föreningsbidrag och hur ansökningsprocessen går till på kommunens hemsida? - Har någon undersökning genomförts för att fånga upp föreningarnas synpunkter avseende ansökningsprocessen? 	<p>I allt väsentligt</p> <p>Nej</p>
<p>Har kultur- och fritidsnämnden säkerställt en ändamålsenlig beslutsprocess avseende föreningsbidrag?</p> <p>Till revisionsfrågan hör följande underfrågor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Är delegationen är ändamålsenlig? - Anmäls delegationsbeslut till nämnden i de fall beslutsfattande sker på delegation? - Granskas de inkomna underlagen? - Anmodas föreningar inkomma med kompletteringar vid ofullständig ansökan? - Bedöms ansökan i relation till fastställda kriterium? 	<p>Delvis</p>
<p>Har kultur- och fritidsnämnden säkerställt en systematiserad uppföljning av beviljade föreningsbidrag?</p> <p>Till revisionsfrågan hör följande underfrågor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finns det en skriftlig dokumentation av uppföljningen? - Sker det stickprov eller motsvarande att medlen använts enligt ansökan? - Finns något kontrollmål i internkontrollplanerna för 2023–2024 gällande uppföljning av föreningsbidrag? 	<p>Nej</p>

Nässjö kommun
Granskning av föreningsbidrag

2024-10-21

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kultur- och fritidsnämnden att:

- Säkerställa att beslut om föreningsbidrag uppfyller förvaltningslagens krav på dokumentation och motivering av beslut.
- Säkerställa att beslutsprocessen avseende föreningsbidrag följer en fastställd rutin.
- Säkerställa att allmänna villkor och generella regler för föreningsbidrag tillämpas vid beslut om föreningsbidrag.
- Uppmana kommunstyrelsen att se över ändamålsenligheten hos kommunens allmänna villkor och generella regler för föreningsbidrag, där det finns delar som bedöms som alltför långtgående gentemot föreningslivet.
- Revidera nämndens delegationsordning så att den delegerade beslutanderätten för investeringsbidrag följer nämndens faktiska arbetssätt.
- Följa upp utbetalade föreningsbidrag på ett systematiskt sätt.
- Tillse att kontrollen utökas innan utbetalningen av föreningsbidrag.
- Överväga att undersöka hur föreningarna upplever ansökningsprocessen för föreningsbidrag.

2 Bakgrund

KPMG har av Nässjö kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kultur- och fritidsnämndens styrning och uppföljning av avtal med och bidrag till föreningslivet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Civilsamhället är en viktig del i det totala samhällsbygget där ett livaktigt och mångsidigt föreningsliv gör en kommun rikare att bo och verka i.

Kultur- och fritidsnämnden i Nässjö kommun har i uppdrag av kommunfullmäktige att ge stöd till ideella föreningar. Kultur- och fritidsförvaltningen har enligt kommunfullmäktigesbeslut tolkningsföretråde avseende regler och riktlinjer för föreningsstödet.

Revisorerna bedömer att det är väsentligt att kommunen har fungerande rutiner gällande avtal och bidrag mot föreningslivet som möjliggör att det stöd som finns är tillgängligt för föreningar att ansöka om och användas.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kultur- och fritidsnämnden har en tillfredsställande styrning av föreningsbidrag utifrån tillgänglighet och användning, samt en tillräcklig uppföljning av beviljade föreningsbidrag. Granskningen har även syftat till att bedöma om nämnden har tillräckliga rutiner för utbetalning av föreningsbidrag.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor, fördelade på fyra områden:

Styrdokument

- Har kultur- och fritidsnämnden fastställt styrande dokument för föreningsbidrag?
 - Ska det enligt styrdokumentet ingå vissa underlag för att en förening ska beviljas bidrag?
 - Finns det fastställda kriterium för att bevilja föreningsbidrag?
 - Hur stor är budgeten för föreningsbidrag för åren 2021–2024?
 - Hur är det faktiska utfallet för föreningsbidragen för åren 2021–2023?

Ansökningsprocess

- Har kultur- och fritidsnämnden säkerställt en ändamålsenlig ansökningsprocess avseende föreningsbidrag?
 - Hur är ansökningsprocessen uppbyggd?
 - Finns det delar i ansökningsprocessen som föreningarna upplever som en svårighet?
 - Ges stöd och vägledning till de föreningar som önskar söka bidrag?
 - Vilka underlag ska ingå ansökan?
 - Informeras föreningar om möjligheten att ansöka om bidrag?

- Finns det information om föreningsbidrag och hur ansökningsprocessen går till på kommunens hemsida?
- Har någon undersökning genomförts för att fånga upp föreningarnas synpunkter avseende ansökningsprocessen?

Beslutsprocess

- Har kultur- och fritidsnämnden säkerställt en ändamålsenlig beslutsprocess avseende föreningsbidrag?
 - Hur sker beslutsprocessen inför avslag/bifall på ansökan?
 - Är delegationen är ändamålsenlig och vilka är beslutsinstanserna?
 - Anmäls delegationsbeslut till nämnden i de fall beslutsfattande sker på delegation?
 - Granskas de inkomna underlagen?
 - Anmodas föreningar inkomma med kompletteringar vid ofullständig ansökan?
 - Bedöms ansökan i relation till fastställda kriterium?

Uppföljning och kontroll

- Har kultur- och fritidsnämnden säkerställt en systematiserad uppföljning av beviljade föreningsbidrag?
 - Finns det en skriftlig dokumentation av uppföljningen?
 - Sker det stickprov eller motsvarande att medlen använts enligt ansökan?
 - Finns något kontrollmål i internkontrollplanerna för 2023–2024 gällande uppföljning av föreningsbidrag?

2.1.1 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till att avse hantering av föreningsbidrag inom kultur- och fritidsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- 6 kap. 6 § Kommunallagen (2017:725)
- 31–32 §§ Förvaltningslagen (2017:900)
- Allmänna bestämmelser och generella regler för Nässjö kommuns bidrag till föreningslivet¹

¹ Kommunfullmäktige, 2020-03-26 § 58

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och stickprovskontroller.

Följande dokument har granskats:

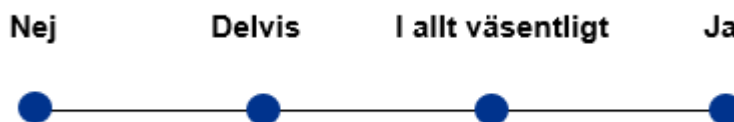
- Allmänna bestämmelser och generella regler för Nässjö kommuns bidrag till föreningslivet, beslutade av kommunfullmäktige.
- Information och bedömningskriterier för respektive bidragstyp, beslutade av kultur- och fritidsnämnden
- Kultur- och fritidsnämndens reglemente och delegationsordning
- Kultur- och fritidsnämndens informationshanteringsplan
- Kultur- och fritidsnämndens sammanträdesprotokoll
- Kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan för år 2024
- Föreningsinformation²

Intervjuer har genomförts med följande roller:

- Fritidskonsulent
- Enhetschef fritid, tillika tf. förvaltningschef³
- Kultur- och fritidsnämndens presidium

Stickprovskontrollen har omfattat beslut om att bevilja föreningsbidrag under åren 2022 och 2023. I kontrollen har tio beviljade ansökningar om föreningsbidrag kontrollerats mot gällande krav. En närmare beskrivning av stickprovskontrollens tillvägagångssätt återfinns i avsnitt 3.6.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av enhetschef tillika tillförordnad förvaltningschef⁴.

² Förvaltningens årliga informationsutskick avseende föreningsbidrag

³ Enhetschef fritid har varit tillförordnad förvaltningschef under granskningens genomförande, men är det inte vid tidpunkten för rapportens färdigställande.

⁴ Enhetschef fritid har varit tillförordnad förvaltningschef under granskningens genomförande, men är det inte vid tidpunkten för rapportens färdigställande.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrande dokument

3.1.1 Reglemente och allmänna bestämmelser och generella regler

Av kultur- och fritidsnämndens reglemente⁵ framgår att det är nämndens uppgift att, inom ramen för av fullmäktige beslutade anslag och fastställda normer, fördela bidrag till föreningar, organisationer och enskilda i den mån kommunfullmäktige inte uppdragit detta åt annan nämnd.

Kommunfullmäktige har beslutat om allmänna bestämmelser och generella regler för Nässjö kommuns bidrag till föreningslivet⁶, nedan allmänna bestämmelser. Enligt de allmänna bestämmelserna har kultur- och fritidsförvaltningen tolkningsföreträdare avseende regler och riktlinjer för föreningsstödet.

Det framgår även av de allmänna bestämmelserna ett antal generella regler för nämnden att utgå från vid fördelning av bidrag, samt en checklista med krav som kommunen ska ställa på bidragsmottagande föreningars verksamhet. Föreningen ska bland annat vara demokratiskt uppbyggd, verksamheten inte får leda till diskriminering, föreningen ska beakta barnkonventionen samt att föreningen ska bedriva aktiviteter i en rök-, drog- och alkoholfri miljö.

Av de allmänna bestämmelserna framgår även att föreningar, för att beviljas bidrag, årligen ska skicka in ett antal handlingar. Dessa handlingar är;

- verksamhetsberättelse,
- resultat- och balansrapport,
- revisionsberättelse, årsmötesprotokoll och
- verksamhetsplan.

Handlingarna ska skickas senast en månad efter föreningens årsmöte. Av allmänna bestämmelserna framgår att revisionsberättelsen ska innehålla uppgifter om årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen. Det framgår även att verksamhetsplanen ska omfatta en budget.⁷

3.1.2 Bidragsspecifika regler

Utöver de allmänna bestämmelser har kultur- och fritidsnämnden beslutat om olika föreningsbidragstyper och specifika kriterier som gäller för varje bidragstyp, nedan nämndens styrande dokument.⁸

De olika kriterierna är exempelvis⁹:

⁵ Kommunfullmäktige, 2014-10-30 §§ 153–154

⁶ Kommunfullmäktige, 2020-03-26, § 58

⁷ Dessa krav kontrolleras i granskningens stickprovskontroll.

⁸ Kultur- och fritidsnämnden, 2015-12-09 § 90

⁹ Kriterier för administrationsbidrag

- Vid verksamhetsårets slut måste föreningen ha genomfört minst 15 sammankomster, ha minst 15 medlemmar i åldersgruppen 7–25 år.
- Bidraget är rörligt och baserat på antalet medlemmar i åldersgruppen 7–25 år.
- Bidragsbelopp till respektive förening bestäms när alla ansökningar behandlats.
- Alla förenings gemensamma medlemsantal delas med budget vilket ger ett bidragsbelopp till respektive förening.

I tabellen nedan redovisas de olika föreningsbidragen och dess ändamål:

Bidrag	Bidragstyp	Ändamål	Ansökan
Administrationsbidrag	Barn- och ungdomsverksamhet	Grundstöd till förening med ungdomsverksamhet	Årligen
Aktivitetsbidrag	Barn- och ungdomsverksamhet	Stötta förenings aktiviteter för barn och ungdomar samt aktiviteter för funktionsnedsatta.	Årligen
Ledarutvecklingsbidrag	Barn- och ungdomsverksamhet	Bidra till förenings arbetet med att utbilda sina barn- och ungdomsledare.	Löpande
Driftbidrag	Generella stöd	Stötta föreningar som helårshyr eller äger sin anläggning	Årligen
Investeringsbidrag	Generella stöd	Bidra till förenings utveckling av sin verksamhet eller anläggning/lokal.	Två gånger årligen
Verksamhetsbidrag	Pensionärsverksamhet	Grundstöd till alla pensionärsföreningar i Nässjö kommun och som representeras i KPR.	Årligen
Arrangemangsbidrag	Arrangörs- och kulturverksamhet	Stötta och stimulera det lokala kultur- och aktivitetsutbudet.	2 månader innan planerat arrangemang
Kommunbidrag	Studieförbundsverksamhet	Stöd till folkbildning.	Årligen

3.1.3 Budget och utfall för föreningsbidrag

Enligt information från förvaltningen¹⁰ har kultur- och fritidsnämndens budget och utfall för föreningsbidrag åren 2021–2024 fördelats enligt följande:

	2021	2022	2023	2024
Budget (tkr)	6 266	6 366	6 332	6 330
Utfall (tkr)	6 356	5 467	6 185	-

3.1.4 Bedömning och kommentar

Vår bedömning är att kultur- och fritidsnämnden har fastställt styrande dokument för föreningsbidrag.

Vi bedömer att vid tid för granskningen, framgår det av styrande dokument att det ska ingå vissa underlag för att en förening ska beviljas bidrag samt att det finns fastställda kriterier för att bevilja föreningsbidrag.

Vi baserar våra bedömningar på att kommunfullmäktige har beslutat om allmänna bestämmelser för föreningsbidrag samt att kultur- och fritidsnämnden har beslutat om styrande dokument för föreningsbidrag. Det råder enligt vår bedömning en samsyn mellan de olika styrande dokumenten för föreningsbidrag.

Därutöver vill vi särskilt nämna att de allmänna bestämmelser för föreningsbidrag anger att den revisionsberättelse en förening lämnar in, ska innehålla uppgifter om årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen. Enligt Bolagsverket är en ideell förening skyldig att upprätta en årsredovisning om föreningen har antingen minst 50 anställda, 80 mnkr i nettoomsättning eller 40 mnkr i balansomslutning.¹¹

Vi bedömer därmed att det är ett långtgående krav att ställa på samtliga ideella föreningsars revisionsberättelse. Av allmänna bestämmelser bör det framgå vilka kriterier som gäller enligt lag, för upprättande av årsredovisning för ideella föreningar.

Enligt bokföringslagen är ideella föreningar bokföringsskyldiga om värdet av tillgångarna överstiger en och en halv miljon kronor.¹²

Vi konstaterar att budgeten för föreningsbidrag ökade med 100 tkr från år 2021 till år 2022 för att därefter ha uppgått till i stort sett samma belopp åren 2023 och 2024.

Vi konstaterar även att utfallet för år 2022 var 899 tkr lägre än budgeterat. År 2021 var utfallet 90 tkr högre än budgeterat och år 2023 var utfallet 147 tkr lägre än budgeterat.

¹⁰ E-post från kultur- och fritidsförvaltningen.

¹¹ 6 kap. 1 § Bokföringslagen, Bolagsverket, 2019. "Årsredovisningsguiden". Webbsida: <https://bolagsverket.se/foretag/arsredovisningsguiden>

¹² 2. Kap 1 § Bokföringslagen

3.2 Ansökningsprocess

3.2.1 Ansökan

Bidragsansökan sker via kommunens webbtjänst för föreningar, som finns tillgänglig på kommunens hemsida. Där finns information om:

- Vilka bidrag som finns
- bidragets ändamål
- vilka underlag som krävs vid ansökan
- vilka specifika kriterier som gäller för varje bidrag
- ansökningsdatum.

Av intervjuer och nämndens styrande dokument framgår att det finns olika regler för när ansökan ska inkomma beroende på vilket form av föreningsbidrag ansökan avser. Exempelvis kan *arrangemangsbidrag* och *ledarutvecklingsbidrag* sökas löpande under hela året då dessa bidrag är kopplade till specifika arrangemang, aktiviteter eller utbildningar.¹³ Däremot kan *investeringsbidrag* sökas vid två tillfällen varje år då de enligt intervju beslutas av nämnden och dessa ansökningar lyfts till nämnden för beslut vid två tillfällen per år.

Av intervjuer framgår att det förekommer att förvaltningen även tecknar samarbetsavtal med föreningar avseende arrangemangsbidrag.¹⁴ Sådana samarbetsavtal syftar enligt intervjuer till att underlätta för föreningar som anordnar årligen återkommande arrangemang. Föreningen får enligt de samarbetsavtal vi tagit del av i granskningen arrangemangsbidrag utan att lämna in en ansökan för varje enskilt arrangemang. Det ställs motsvarande krav i avtalen som det ställs i såväl allmänna bestämmelser som i nämndens styrande dokument. Möjligheten till att teckna samarbetsavtal framgår inte i allmänna bestämmelser eller nämndens styrande dokument.

3.2.2 Ansökningshandlingar

För att kunna beviljas föreningsbidrag ska föreningar som ansökt om föreningsbidrag från kommunen, i enlighet med allmänna bestämmelser, lämna in vissa föreningshandlingar till kommunen senast 30 dagar efter föreningens årsmöte. Av information från kommunens hemsida¹⁵ och allmänna bestämmelser framgår även att föreningen årligen behöver uppdatera och godkänna föreningens uppgifter i kommunens föreningsregister. Till dessa uppgifter hör medlemsantal, vilket även utgör en del av beslutsunderlaget för flera bidrag.

¹³ Framgår av Kultur- och fritidsnämndens styrande dokument.

¹⁴ Samarbetsavtalen är undertecknade av tjänsteperson vid förvaltningen.

¹⁵ Innehållet på kommunens hemsida är i överensstämmande kultur- och fritidsnämndens styrande dokument.

3.2.3 Vägledning och information till föreningar

Av intervjuer framgår att förvaltningen årligen gör ett informationsutskick till alla föreningar som finns i förvaltningens föreningsregister.¹⁶ I utskicket finns bland annat information om vilka bidrag en förening kan söka, hur ansökan går till, vilka underlag som föreningen ska lämna in och vilka ansökningstider som gäller. Av utskicket framgår vidare om de föreningsworkshops som kommunen håller vid fyra tillfällen för att stötta föreningarna vid bidragsansökan. Dessa workshops hålls under ansökningsperioden till de bidrag som söks årsvis.

Vid intervjuer framkommer att föreningar även tar kontakt via telefon och e-post med frågor om föreningsbidrag. Föreningservice arbetar tillsammans med kommunens kontaktcenter för att kontaktcentrets samhällsvägledare själva ska kunna besvara inkommande frågor om föreningsbidrag. Föreningar kan även skicka e-post direkt till fritidskonsulent.

I de fall som ansökningshandlingar behöver kompletteras beskrivs att fritidskonsulent tar kontakt med föreningen via e-post eller telefon för att informera om vilken komplettering som krävs för en giltig ansökan. Av genomförda intervjuer framgår att det inte har gjorts någon särskild undersökning av hur föreningarna upplever ansökningsprocessen.

3.2.4 Bedömning och kommentar

Vår bedömning är att kultur- och fritidsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig ansökningsprocess avseende föreningsbidrag.

Vi bedömer även att stöd och vägledning ges till de föreningar som önskar söka bidrag samt att föreningar informeras om möjligheten att söka bidrag. Det finns enligt vår bedömning information om föreningsbidrag och hur ansökningsprocessen går till på kommunens hemsida.

Vi bedömer att det inte genomförts någon undersökning gällande föreningarnas synpunkter av ansökningsprocessen.

Vi baserar våra bedömningar på att föreningar får information, stöd och vägledning kring ansökningsprocessen genom årligt informationsutskick, kommunens hemsida och webbtjänst, kommunens kontaktcenter samt genom möjlighet att anmäla sig till workshops under ansökningsperiod. Information om vilka bidrag som finns och vilka underlag som ska ingå i ansökan framgår både av kommunens webbtjänst för föreningsbidrag och det årliga informationsutskicket. Det har inte gjorts någon undersökning av hur föreningarna upplever ansökningsprocessen av föreningsbidrag.

3.3 Beslutsprocess

Av intervjuer och nämndens villkor och kriterier för bidrag framgår att de årliga bidragen: administrationsbidrag, aktivitetsbidrag, driftsbidrag, verksamhetsbidrag för pensionärsverksamhet samt kommunbidrag till studieförbundsverksamhet, beslutas

¹⁶ KPMG har tagit del av informationsutskicket.

samlat efter den årliga ansökningsperioden. Ledarutvecklingsbidrag och arrangemangsbidrag beslutas löpande efter inkomna ansökningar.

Det beskrivs att fattade beslut dokumenteras i kommunens systemverktyg för bland annat föreningsregister och föreningsbidrag. Enligt förvaltningens informationshanteringsplan¹⁷ ska handläggningen dokumenteras i systemverktyget för föreningsregister och föreningsbidrag. Av intervjuer framgår att handläggningen omfattar arbetsmaterial i form av anteckningar och kalkyler som inte dokumenteras i systemverktygets ärende.

Vidare framkommer i intervjuer att beslut inte sker genom en bedömning av samtliga kriterier i de allmänna bestämmelserna. Enligt kriterierna ska föreningens verksamhetsplan omfatta en budget och dess revisionsberättelsen innehålla uppgift om huruvida årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen. Dessa kriterier bedöms inte i handläggningen.

Det saknas också en skriftlig motivering i besluten. Detta bekräftas även i vår stickprovskontroll.

Investeringsbidrag beslutas av nämnd enligt intervju. Nämnden fattar beslut om inkomna ansökningar om investeringsbidrag två gånger per år. Nämndens beslut om investeringsbidrag sker genom att nämnden tar ställning till ett förslag från förvaltningen. Det beskrivs att i nämndens beslutsunderlag ingår samtliga ansökningshandlingar och förvaltningen informerar om förslaget till beslut vid sammanträdet. I nämndens protokoll finns inte någon motivering till skälet att avslå eller bevilja investeringsbidrag till olika föreningar.¹⁸

3.3.1 Delegation

Av kultur- och fritidsnämndens delegationsordning framgår att nämnden delegerat beslutanderätten avseende utbetalning av bidrag enligt nämndens fastställda budget och antagna kriterier och normer till enhetschef.¹⁹ Detta gäller enligt intervjuer samtliga bidragstyper förutom *investeringsbidrag* som beslutas av nämnden. Det framgår inte av delegationsordningen att nämnden beslutar om investeringsbidrag. I intervjuer lämnas inte någon förklaring till skälet till att nämndens beslutar om investeringsbidrag.

Generellt av delegationsordningen framgår att tillförordnad tjänsteman ersätter ordinarie delegat.

Vid intervjuer framkommer att det funnits brister i hur delegationsbeslut avseende föreningsbidrag anmäls till nämnd, men att detta sedan år 2024 ska ske på ett korrekt sätt och anmäls till nämnden vid nästkommande sammanträde. Av granskade protokoll framgår att delegationsbeslut om föreningsbidrag under första halvåret 2024 anmäls till kultur- och fritidsnämnden.²⁰

¹⁷ Kultur- och fritidsnämnden, 2023-12-12 § 32

¹⁸ Kultur- och fritidsnämnden, 2023-02-28 § 15; kultur- och fritidsnämnden 2023-10-24 § 48; kultur- och fritidsnämnden 2024-04-09 § 16.

¹⁹ Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning, beslutad 2019-05-29 § 35

²⁰ Se t. ex: Kultur- och fritidsnämnden, 2024-06-24 § 34; Kultur- och fritidsnämnden, 2024-04-09 § 22.

3.3.2 Bedömning och kommentar

Vår bedömning är att kultur- och fritidsnämnden delvis säkerställt en ändamålsenlig beslutsprocess avseende föreningsbidrag.

Vi bedömer att inkomna underlag delvis granskas och att bidragsansökan delvis bedöms i relation till fastställda kriterier.

Enligt våra bedömningar anmodas föreningar att inkomma med kompletteringar vid ofullständig ansökan.

Vi bedömer att delegationen är delvis ändamålsenlig.

Vår bedömning är att delegationsbeslut om föreningsbidrag anmälts till nämnden under 2024.

Vi baserar vår bedömning på att beslut om föreningsbidrag dokumenteras i förvaltningens systemverktyg för föreningsbidrag och föreningsregister. Enligt 32 § förvaltningslagen ska beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. Det saknas motivering både för de beslut om föreningsbidrag som fattas på delegation och för de beslut om föreningsbidrag som fattas av nämnden, det vill säga investeringsbidrag.

Nämnden har i sin delegationsordning delegerat beslutanderätten avseende föreningsbidrag till enhetschef. Av granskade protokoll framgår att delegationsbeslut avseende föreningsbidrag anmälts till nämnden under 2024. Granskningen har inte omfattat en fullständig kontroll av samtliga beslut om föreningsbidrag under 2024 ur detta avseende.

Vi noterar att investeringsbidrag rutinmässigt beslutas av nämnden trots att denna beslutanderätt, liksom övriga föreningsbidrag, är delegerad till enhetschef.

3.4 Uppföljning och kontroll

Av genomförda intervjuer framgår att arrangemangsbidrag och investeringsbidrag betalas ut efter att föreningen genomfört arrangemanget eller investeringen och lämnat in redovisning av arrangemangets eller investeringens faktiska kostnader till förvaltningen. Redovisning av kostnaderna för ett arrangemang eller en investering görs genom en e-tjänst och behöver där inte redovisas med verifikat eller kvitton som styrker faktiska kostnader. Bidragsmottagande förening ska dock kunna verifiera redovisningen på detta sätt om kommunen efterfrågar det. Av intervjuer framgår att detta efterfrågas endast undantagsvis.

Av genomförda intervjuer framgår inte att det sker någon ytterligare uppföljning av utbetalade bidrag. Det framkommer att möjligheten till uppföljning och kontroll begränsas av verksamhetens resurser på ett sätt som försvårar tillräcklig uppföljning och kontroll.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade i december 2023 att anta en processmodell som förvaltningen tagit fram för att hantera ärenden när en förening inte följer kommunens

regelverk för bidragsmottagande föreningar.²¹ Syftet med processmodellen är enligt nämndens beslut att säkerställa att bidragsmedel går till föreningar som följer kommunens regelverk samt att säkerställa att det inte förekommer ekonomiska oegentligheter hos bidragsmottagande föreningar. Av intervjuer framkommer att modellen ännu inte tillämpats.

Processmodellen omfattar ett antal steg med åtgärder som kan vidtas när kommunen får information om eventuella oegentligheter eller andra avvikelser från kommunens generella regler för bidragsmottagande föreningar. Av intervjuer framgår det primära syftet är att stötta föreningen i att göra rätt.

Vidare framkommer av intervjuerna att det även kan bli aktuellt med konsekvenser så som indragna bidrag och subventioner eller krav på återbetalning.

Det framkommer att möjligheten till uppföljning och kontroll begränsas av verksamhetens resurser.

3.4.1 Intern kontroll

I kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan för år 2023 fanns det inga kontrollområden som avsåg föreningsbidrag.²²

I kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan för år 2024²³ finns det ett kontrollområde som avser föreningsbidrag. Kontrollen syftar till att utvärdera om den processmodell för granskning av bidragsmottagande föreningar som nämnden beslutat om i december 2023 fungerar som avsett. Kontrollen ska ske genom stickprov två gånger under året. Vid den uppföljning av den interna kontrollen som nämnden mottog i juni 2024 hade inga avvikelser eller brister identifierats.²⁴

3.4.2 Bedömning och kommentar

Vår bedömning är att kultur- och fritidsnämnden inte har säkerställt en systematiserad uppföljning av beviljade föreningsbidrag innan och efter utbetalning.

Vår bedömning är att det inte finns någon skriftlig dokumentation av uppföljning samt att det inte sker stickprov eller motsvarande att beviljade medel använts enligt ansökan.

Arrangemangs- och investeringsbidrag betalas ut först efter att föreningen redovisat kostnader efter genomfört arrangemang eller investering. Denna redovisning verifieras inte rutinmässigt av verifikat på faktiska kostnader.

För övriga bidragstyper följer kommunen inte upp att beviljade medel används enligt vad ansökan avser. Det genomförs inga stickprovskontroller eller annan systematisk uppföljning av bidragsgrundande underlag eller av hur beviljade föreningsbidrag används.

²¹ Kultur- och fritidsnämnden, 2023-12-12 § 57.

²² Kultur- och fritidsnämnden, 2023-01-24 § 4.

²³ Kultur- och fritidsnämnden, 2024-01-23 § 3.

²⁴ Kultur- och fritidsnämnden, 2024-06-04 § 27.

Nämnden har beslutat om en processmodell för granskning av bidragsmottagande föreningar. Modellen aktiveras då kommunen får information om eventuella avvikelser från bidragsvillkoren. Vi ser att processmodellen inte är tillräcklig för att utgöra en systematisk uppföljning. Vi noterar att förvaltningen uppfattar att verksamhetens tilldelade resurser försvårar uppföljning och kontroll av beviljade bidrag.

Nämnden har i sin internkontrollplan för 2024 ett kontrollområde avseende föreningsbidrag. Detta avser inte en direkt uppföljning av utbetalda bidrag vilket innebär att det inte sker några systematiska stickprovskontroller av att utbetalda bidrag används enligt bidragets ändamål då det är omöjligt att följa upp alla beviljade bidrag på detaljnivå.

3.5 Stickprovskontroller

Som en del av granskningen har stickprovskontroller genomförts.

Genomförandet

Kontrollen har omfattat totalt tio beslut om beviljade föreningsbidrag under åren 2022 och 2023. Vi har begärt ut En komplett förteckning över nämndens beslut om beviljade föreningsbidrag under åren 2022 och 2023. Utifrån denna förteckning gjordes ett urval om tio beslut. Vi har baserat urvalsmetoden på att omfatta olika bidragstyper, bidrag från båda år och föreningar som mottagit olika stora totalbelopp.

I rapporten anges inte vilka föreningar som förekommer i stickprovskontrollen. Detta beror på att granskningen avser nämnden och inte föreningarna²⁵.

Av tabellen nedan framgår vilka beslut som granskats.

Nummer	Bidragstyp	År	Beviljat belopp (SEK)
1	Investeringsbidrag	2023	50 000
2	Verksamhetsbidrag Pensionärsverksamhet	2022	10 546
3	Arrangemangsbidrag	2023	5 000
4	Arrangemangsbidrag	2022	23 000
5	Driftbidrag	2023	187 000
6	Administrationsbidrag	2023	3 535
7	Driftbidrag	2022	98 099
8	Arrangemangsbidrag	2022	22 000

²⁵ Hos KPMG finns en nyckel för vilken förening respektive stickprov avser.

9	Aktivitetsbidrag	2023	25 031
10	Arrangemangsbidrag	2022	45 000

För de utvalda besluten har vi begärt ut aktuellt beslut tillsammans med samtliga beslutsunderlag. Kontrollen har omfattat tre delar:

- Har kommunen bedömt om föreningen uppfyller allmänna bestämmelser?
- Har kommunen bedömt om föreningen uppfyller specifika villkor och kriterier för den aktuella bidragstypen?
- Har kommunen dokumenterat och motiverat sitt beslut på ett tillräckligt sätt?

3.5.1 Kontroll del 1 - Allmänna bestämmelser

Kontrollen av kommunens bedömning av allmänna bestämmelser har utgått från de regler som fullmäktige har fastställt och som beskrivs i avsnitt 3.1.1.

Vi har kontrollerat om;

- föreningen inkommit med nödvändiga handlingar²⁶,
- om dessa handlingar uppfyller de innehållskrav som ställs samt
- huruvida kommunen bedömt om föreningen uppfyller de generella bidragsregler som fördelningen av bidrag ska utgå från.

Resultatet av kontrollen framgår av tabellen nedan.

För samtliga kontrollerade beslut har mottagande föreningen inkommit med de handlingar som de allmänna bestämmelserna kräver. Vi noterar dock att för inget av de kontrollerade besluten uppfyller inkomna föreningshandlingar samtliga av de innehållskrav som de allmänna bestämmelserna ställer.

Inkomna revisionsberättelser innehåller inte en skrivning enligt krav i allmänna bestämmelser avseende att föreningens årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen.²⁷ Nio av tio kontrollerade verksamhetsplaner saknar även en sådan budget som de allmänna bestämmelserna ställer krav på.

Av kontrollen framkommer att kommunen inte bedömt huruvida föreningen uppfyller de allmänna bestämmelsernas generella regler i övrigt.

²⁶ De handlingar som benämns föreningshandlingar. En förteckning över dessa återfinns i avsnitt 3.1.1.

²⁷ Se avsnitt 3.1.4.

Nummer	Bidragstyp	Handlingar inkommit	Handlingar uppfyller innehållskrav	Generella regler i allmänna bestämmelser
1	Investeringsbidrag	Ja	Nej	Nej
2	Verksamhetsbidrag Pensionärsverksamhet	Ja	Nej	Nej
3	Arrangemangsbidrag	Ja	Nej	Nej
4	Arrangemangsbidrag	Ja	Nej	Nej
5	Driftbidrag	Ja	Nej	Nej
6	Administrationsbidrag	Ja	Nej	Nej
7	Driftbidrag	Ja	Nej	Nej
8	Arrangemangsbidrag	Ja	Nej	Nej
9	Aktivitetsbidrag	Ja	Nej	Nej
10	Arrangemangsbidrag	Ja	Nej	Nej

3.5.2 Kontroll del 2 - Specifika villkor och kriterier för aktuell bidragstyp

Vi har kontrollerat om kommunen bedömt de specifika villkor och kriterier som kultur- och fritidsnämnden beslutat för respektive bidragstyp. Dessa villkor och kriterier framgår av kommunens webbtjänst för föreningsbidrag. Vi har även kontrollerat om föreningen inkommit med de underlag som eventuellt krävs för aktuell bidragstyp, och om ansökan lämnats in i rätt tid.

Resultatet av kontrollen framgår av tabellen nedan.

Två av de beviljade bidragen avser arrangemangsbidrag som beviljats inom ramen för samarbetsavtal mellan föreningen och kommunen. Enligt intervjuer syftar dessa avtal till att underlätta för föreningar som anordnar årligen återkommande arrangemang. För dessa bidrag har ingen ansökan lämnats in.

För fem av de resterande åtta besluten har ansökan lämnats in i tid. För tre beslut har bidrag beviljats efter att ansökan lämnats in utanför bidragstypens ansökningsperiod.

För fem av tio beslut framgår att förvaltningen har bedömt om föreningen uppfyller de specifika kriterier och villkor som gäller för bidragstypen.

För fem av tio beslut har föreningen inkommit med de underlag som krävs för den aktuella bidragstypen inkommit. För fyra av tio beslut har förvaltningen inte visat att föreningen inkommit med dessa underlag.

För ett beslut kräver bidragstypen inga särskilda underlag utöver de generella kraven.

Nummer	Bidragstyp	Ansökan i rätt tid	Specifika kriterier och villkor bedömda	Underlag inkommit (om tillämpligt)
1	Investeringsbidrag	Ja	Nej	Ja
2	Verksamhetsbidrag Pensionärsverksamhet	Ja	Ja	Ej tillämpligt
3	Arrangemangsbidrag	Ja	Ja	Ja
4	Arrangemangsbidrag	Ja	Ja	Ja
5	Driftbidrag	Nej	Nej	Nej
6	Administrationsbidrag	Ja	Ja	Ja
7	Driftbidrag	Nej	Nej	Nej
8	Arrangemangsbidrag	Avtal ersätter ansökan	Nej	Nej
9	Aktivitetsbidrag	Nej	Ja	Ja
10	Arrangemangsbidrag	Avtal ersätter ansökan	Nej	Nej

3.5.3 Kontroll del 3 - Dokumentation och motivering av beslut

Av kontrollen framkommer att beslutsdatum saknas på samtliga av de kontrollerade beslut som vi har delgivits.

Av intervjuer framgår att besluten är försedda med datum i förvaltningens systemverktyg för hantering av föreningsbidrag, men att det inte framgår av de utdrag som gjorts. I intervju anges att förvaltningen ska undersöka varför det saknas datum för besluten vid utskriften. Föreningarna har tillgång till besluten i det aktuella systemet, och ska därmed kunna se beslutsdatum.

Kontrollen visar även att samtliga kontrollerade beslut saknar motivering.

3.5.4 Bedömning och kommentar

Vi noterar att stickprovskontrollens resultat huvudsakligen följer granskningens övriga iakttagelser.

Kontrollen visar att bidragsmottagande föreningar har inkommit med de handlingar som krävs av allmänna bestämmelser. Handlingarna uppfyller dock inte samtliga de innehållskrav som anges i bestämmelserna. Kommunen bedömer inte huruvida föreningarna följer de generella reglerna i övrigt.

Nässjö kommun
Granskning av föreningsbidrag

2024-10-21

Hälften av de bidragsmottagande föreningarna i kontrollen har ansökt om bidrag inom ansökningsperioden. Kommunen har tagit in bidragsspecifika underlag och bedömt bidragsspecifika kriterier och villkor för ungefär hälften av de kontrollerade besluten.

Slutligen noterar vi att de kontrollerade besluten saknar motivering, samt att beslutsdatum inte framgår av de beslutsdokument vi fått del av.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kultur- och fritidsnämnden har en tillfredsställande styrning av föreningsbidrag utifrån tillgänglighet och användning, samt en tillräcklig uppföljning av beviljade föreningsbidrag. Granskningen har även syftat till att bedöma om nämnden har tillräckliga rutiner för utbetalning av föreningsbidrag.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kultur- och fritidsnämnden i allt väsentligt har en tillfredsställande styrning av föreningsbidrag utifrån tillgänglighet och användning.

Vår samlade bedömning är vidare att kultur- och fritidsnämnden inte har en tillräcklig uppföljning av beviljade föreningsbidrag och inte har tillräckliga rutiner för utbetalning av föreningsbidrag.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kultur- och fritidsnämnden att:

- Säkerställa att beslut om föreningsbidrag uppfyller förvaltningslagens krav på dokumentation och motivering av beslut.
- Säkerställa att beslutsprocessen avseende föreningsbidrag följer en fastställd rutin.
- Säkerställa att allmänna villkor och generella regler för föreningsbidrag tillämpas vid beslut om föreningsbidrag.
- Uppmana kommunstyrelsen att se över ändamålsenligheten hos kommunens allmänna villkor och generella regler för föreningsbidrag, där det finns delar som bedöms som alltför långtgående gentemot föreningslivet.
- Revidera nämndens delegationsordning så att den delegerade beslutanderätten för investeringsbidrag följer nämndens faktiska arbetssätt.
- Följa upp utbetalade föreningsbidrag på ett systematiskt sätt.
- Tillse att kontrollen utökas innan utbetalningen av föreningsbidrag.
- Överväga att undersöka hur föreningarna upplever ansökningsprocessen för föreningsbidrag.

Nässjö kommun
Granskning av föreningsbidrag

2024-10-21

Datum som ovan

KPMG AB

Maria Wiksten
Verksamhetsrevisor

Olle Andersson
Verksamhetsrevisor

Viktoria Bernstam
Kundansvarig
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.